

TWOJA REAKCJA MA ZNACZENIE

Scenariusz zajęć

FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

Fundacja Dajemy Dzieciom Się dąży do tego, by wszystkie dzieci miały bezpieczne dzieciństwo i były traktowane z poszanowaniem ich godności i podmiotowości.

Chronimy dzieci przed krzywdzeniem i pomagamy tym, które doświadczyły przemocy, by znały swoje prawa, wierzyły w siebie i cieszyły się życiem.

Realizując naszą misję:

- oferujemy krzywdzonym dzieciom i ich opiekunom pomoc psychologiczną i prawną;
- uczymy dzieci, jak mogą uniknąć przemocy i wykorzystywania;
- uczymy dorosłych, jak traktować dzieci i co mogą zrobić, żeby nie były krzywdzone;
- informujemy dorosłych, jak reagować, gdy podejrzewają, że dziecku dzieje się krzywda;
- wpływamy na polskie prawo, by jak najlepiej chroniło interes dziecka.

Autorki: Katarzyna Smolińska i Marta Wojtas

Scenariusz powstał w ramach akcji STOP PRZEMOCY RÓWIEŚNCZEJ #ramięwramię.

Szczegółowe informacje na temat akcji dostępne są na stronie:

www.everydayme.pl/marki/head-and-shoulders/ab

Tekst publikacji jest dostępny na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska

Tekst licencji dostępny na stronie www.creativecommons.org/licences/by-nc-nd/3.0/pl/

Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Dajemy Dzieciom Się

Copyright © 2024 Fundacja Dajemy Dzieciom Się

Fundacja Dajemy Dzieciom Się

ul. Walecznych 59

03-926 Warszawa

tel. 22 616 16 69

e-mail: biuro@fdds.pl

www.fdds.pl

Ogólna charakterystyka zajęć

Lekcja „Twoja reakcja ma znaczenie” jest adresowana do osób uczniowskich ostatnich klas szkół podstawowych i pierwszych klas szkół ponadpodstawowych. Dotyczy budowania świadomości na temat przemocy rówieśniczej i ma na celu uwrażliwienie na fakt jak ważne jest, aby reagować na przemoc rówieśniczą.

Środowisko szkolne to przestrzeń, w której młodzi ludzie spędzają wiele czasu i uczą się funkcjonować wśród innych, budować relacje i porozumienie mimo pojawiających się różnic i konfliktów. Aby to było możliwe konieczne jest uwrażliwienie na zjawisko występującej coraz częściej przemocy rówieśniczej i jej negatywnych skutków. Podczas zajęć osoby uczestniczące będą mogły przyjrzeć się różnym formom przemocy rówieśniczej, zastanowić się jak te sytuacje wpływają na osoby, które w nich uczestniczą i są jej świadkami/iniami oraz w jaki sposób mogą na nią reagować i dlaczego reakcja każdej osoby jest tak ważna.

Cele zajęć:

- przekazanie wiedzy na temat różnych form przemocy rówieśniczej;
- pokazanie, w jaki sposób można reagować w sytuacji przemocy;
- uwrażliwienie na konsekwencje przemocy dla osób, które jej doświadczają oraz są jej świadkami/iniami.

Odbiorcy:

Uczniowie ostatnich klas SP i pierwszych klas szkół ponadpodstawowych.

Wiek:

14–15 lat.

Czas trwania:

1 godzina lekcyjna (45 min).

Miejsce:

klasa, świetlica, biblioteka.

Wymagany sprzęt:

laptop z dostępem do internetu, rzutnik, smartfony (prywatne osób uczniowskich), kartki, długopisy.

Osoby prowadzące:

nauczyciele, pedagodzy, psychologowie szkolni.

Scenariusz lekcji

Lekcja

Czas: 45 minut

I. Wprowadzenie (2 minuty)

Osoba prowadząca mówi:

„Podczas zajęć porozmawiamy o zjawisku przemocy rówieśniczej. O tym, dlaczego nasza reakcja w sytuacji kiedy przemoc ma miejsce jest istotna i jaka ona powinna być.

Na początek chcę przekazać wam kilka ważnych zasad, które pomogą nam czuć się komfortowo podczas dzisiejszych zajęć (zasady są wypisane na slajdzie lub tablicy).

Zasady:

- Kiedy inna osoba mówi, słucham uważnie co ma do powiedzenia.
- Nie oceniam innych.
- Traktuję z szacunkiem i dyskrecją informacje oraz opinie ujawniane przez innych.
- Podczas zajęć jestem aktywny/a na 100% swoich dzisiejszych możliwości.
- Dbam o siebie, czyli dzielę się tym, czym mam ochotę się podzielić, a kiedy pojawią się we mnie trudne uczucia albo myśli, rozmawiam o tym z psychologiem/pedagogiem szkolnym albo inną zaufaną osobą dorosłą. Mogę również zadzwonić lub napisać do 116 111 – telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.

„Co wy na to? Czy chcecie dopisać jeszcze jakąś zasadę?

Osoby uczestniczące proponują zasadę lub zasady, które uznają za ważne podczas spotkania. Osoba prowadząca uzupełnia listę.

II. Ćwiczenie (8 minut)

Osoba prowadząca mówi:

„Przeczytam za chwilę kilka pytań. Każde z nich dotyczy tego czy byliście świadkami/iniami różnych sytuacji i czy wtedy zareagowaliście. Waszym zadaniem jest zapisanie odpowiedzi TAK lub NIE na kartce. Weźcie coś do pisania i posłuchajcie.

Osoba prowadząca czyta pytania:

- ” Czy byłeś/eś kiedyś w sytuacji, w której twoja osoba rówieśnicza:
- Ośmieszał_a inną osobę? Czy zareagowałeś/aś?
 - Nastawiał_a koleżanki/kolegów przeciwko innej osobie? Czy zareagowałeś/aś?
 - Popychał_a/szarpał_a inną osobę? Czy zareagowałeś/aś?
 - Zniszczył_a jakiś przedmiot innej osobie? Czy zareagowałeś/aś?

Zastanówcie się teraz przez chwilę co łączy te sytuacje.

Podsumowanie:

- ” Zapisaliście/łyście na swoich kartkach odpowiedzi na pytania. Być może przypomniaty się wam inne, podobne historie. Czy wiecie co łączy te sytuacje?

Osoba prowadząca zbiera odpowiedzi klasy, zapisuje je na tablicy/flipcharcie i podsumowuje. Ważne, żeby wybrzmiała informacja o tym, że są to różne przykłady przemocy rówieśniczej.

Osoba prowadząca podsumowuje:

- ” Istnieje wiele definicji przemocy rówieśniczej, a na jej określenie używa się wielu terminów m.in. znęcanie się, dręczenie, nękanie, gnębienie, zastraszanie czy prześladowanie.

Może ona przybierać różne formy m.in.: słowną – np. przezywanie, dogadywanie, emocjonalną – np. wykluczenie z grupy, ignorowanie czy fizyczną – np. pobicie, kopnie.

Opublikowane w październiku wyniki badań prowadzonych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wśród młodych osób, w tym waszych rówieśniczek i rówieśników wskazuje, że przemocy rówieśniczej doświadcza aż 66% młodych osób, czyli aż ⅔. To bardzo niepokojące.

Charakterystyczną cechą przemocy jest to, że kiedy na nią nie reagujemy rośnie.

III. Ćwiczenie (10 minut)

Osoba prowadząca mówi:

- ” W poprzednim ćwiczeniu mieliście za zadanie przypomnieć sobie sytuacje przemocy rówieśniczej, której byliście świadkami. Przeczytam je jeszcze raz. Czy pamiętacie jak się wtedy czuliście? Zapiszcie te emocje/uczucia przy sytuacjach, których byliście świadkami.

Pytanie na forum klasy:

- ” Czy możecie powiedzieć jakiego rodzaju emocje uczucia budzą się w osobach, które są świadkami przemocy rówieśniczej?

Uczniowie wymieniają różne nieprzyjemne emocje. Prowadzący zbiera je i podsumowuje:

” Osoby, które doświadczają przemocy rówieśniczej często doświadczają nieprzyjemnych emocji. Mogą się bać, odczuwać złość, bezradność, rozczarowanie. Takich nieprzyjemnych emocji doświadczają również osoby, które są świadkami przemocy. Dlatego ważne jest, aby nie zostawać z tymi emocjami samemu. Ważne jest, aby reagować.

IV. Dyskusja (10 minut)

Osoba prowadząca mówi:

” Zastanówcie się teraz, co daje reagowanie na przemoc. Jakie korzyści mogą płynąć z takiego zachowania – również dla nas jako osób, które reagują na przemoc.

Osoba prowadząca zapisuje pomysły na tablicy.

Przykład:

- Zatrzymujemy krzywdzenie.
- Pomagamy innym.
- Pomagamy sobie, bo ta sytuacja dotyka także świadków.
- Mamy poczucie sprawczości.
- Doświadczamy satysfakcji, że zrobiliśmy coś dla kogoś.
- Pokazujemy innym, że warto reagować.
- Możemy uratować komuś zdrowie i życie.

V. Ćwiczenie w grupach (15 minut)

Osoba prowadząca mówi:

” Wiemy już jakie mogą być formy przemocy rówieśniczej i jak ważne jest, aby reagować, kiedy taka sytuacja ma miejsce w naszej obecności. Często zdarza się jednak, że nie wiemy, jak to zrobić.

Osoba prowadząca dzieli klasę na 4 grupy i każdą z nich prosi o wygenerowanie pomysłów jak reagować w sytuacji bycia świadkiem/inią przemocy rówieśniczej?

Każda grupa powinna wypisać kilka pomysłów, które następnie przedstawi na forum. Zanim grupy zaczną przedstawiać efekty swojej pracy sprawdź, jak się czują.

Osoba prowadząca pyta:

” Jak czuliście się podczas tego ćwiczenia? Czy ćwiczenie było trudne, czy łatwe? Czy chcecie się podzielić jakimiś przemyśleniami?

Osoba prowadząca zaprasza grupy do podzielenia się wygenerowanymi pomysłami dotyczącymi reagowania a następnie przedstawia (jeśli nie pojawiły się w odpowiedziach grup) przykłady reakcji:

- **Nie bądź obojętny i nie udawaj, że nie widzisz co się dzieje!** Brak reakcji pozwala myśleć osobie, która stosuje przemoc, że to jest okej. Dodatkowo sprawia, że osoba która doświadcza przemoc, czuje że jest sama w tej sytuacji.
- **Zwróć się bezpośrednio do osoby stosującej przemoc.** Powiedz, że jej zachowanie nie jest okej. W ten sposób zatrzymujesz przemoc i odwracasz uwagę osoby stosującej przemoc od osoby krzywdzonej.
- Jeśli sytuacja jest niebezpieczna lub twoja reakcja nie działa, **zgłoś sytuację zaufanej osobie dorosłej** – może to być wychowawca, psycholog lub pedagog w szkole, rodzic, albo starsze rodzeństwo.
- Jeśli nie wiesz do kogo się zwrócić albo twoje próby reakcji nie przynoszą efektu i nie wiesz co z tym zrobić, **zadzwoń albo napisz do 116 111 – telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.**

Osoba prowadząca podsumowuje zajęcia:

„Każdy i każda z nas najprawdopodobniej był/a lub będzie świadkiem/nią przemocy rówieśniczej – w szkole lub poza nią. Wszyscy możemy się przyczynić do tego, aby ta przemoc nie narastała – reagując w odpowiedni sposób. Najważniejsze jest to, aby nie być obojętnym na sytuacje przemocowe i dbając o swoje bezpieczeństwo reagować w adekwatny sposób. Dzięki temu nie tylko wyrażamy swój sprzeciw wobec takiego zachowania i pokazujemy innym jak to robić, ale też dajemy wsparcie osobie krzywdzonej i możemy przyczynić się do zmniejszenia negatywnych konsekwencji jakie może odczuwać po tym wydarzeniu.

Na koniec osoba prowadząca zaprasza do obejrzenia strony www.116111.pl i konta 116 111 na Instagramie.

head & shoulders

**STOP PRZEMOCY
RÓWIEŚNICZEJ**
#ramięwramię

Fundujemy ponad
2000 godzin wsparcia
dla dzieci i młodzieży*

* 2000 godzin wsparcia dostępnych na infolini pomocy Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Akcja trwa od 15.09.2023 do 31.10.2023. Szczegóły akcji dostępne są na stronie <https://www.everydayme.pl/marki/head-and-shoulders/ab>.